

Список бібліографічних посилань

1. Uniform power of attorney act (Annual conference meeting in its one-hundred-and-fifteenth year Hilton Head, South Carolina, July 7–14, 2006) // Uniform Law Commission : сайт. URL: <http://www.uniformlaws.org/Act.aspx?title=Power%20of%20Attorney> (дата звернення: 25.03.2018).
2. Форма довіреності в Каліфорнії. URL: https://www.ssrlaw.com/files/ca_stautory_pofa.pdf (дата звернення: 25.03.2018).
3. Форма довіреності Нью-Йорк. URL: <http://easternabstractny.com/formsavailableonline.html> (дата звернення: 25.03.2018).
4. Форма довіреності в Штаті Вісконсін // Department of Health Services. URL: <https://www.dhs.wisconsin.gov/forms/advdirectives/f00036.pdf> (дата звернення: 25.03.2018).

Одержано 02.04.2018

УДК 347.61/64

Ірина Олексіївна Єфремова,

*народний депутат України, член Колегії МВС України,
голова Наглядової ради Харківського національного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук*

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ У СФЕРІ ЗАХИСТУ СІМЕЙНИХ ПРАВ ТА ІНТЕРЕСІВ

Під час проведення 17 червня 2015 р. Верховною Радою України парламентських слухань на тему «Сімейна політика України – цілі та завдання» зазначалося, що тема сім'ї і її значення в українському суспільстві надзвичайно важлива. Для нас, українців, сім'я завжди була фундаментом виховання і соціалізації наших громадян. Сімейні конфлікти, внутрішньосімейні викрадення дітей, хоч як це прикро, стали звичним явищем у нашому житті. Щороку розлучаються майже 130 тисяч сімей. Процес визначення місця проживання дитини у більшості випадків переростає у війну між батьком і матір'ю, заручниками якої стають діти. Кожна десята дитина не отримує від батька чи матері аліментів або отримує їх зі значним запізненням. Долаючи важкі випробування, Українська держава свідомо зробила крок назустріч європейським стандартам, в основу яких покладені три цінності – демократія, верховенство права і права людини. Відповідно європейське право виходить з чіткого усвідомлення, що право на життя, заборона тортур, право на свободу і особисту недоторканність, право на повагу до приватного і сімейного життя, заборона домінування за будь-якою ознакою є основою європейських стандартів, а забезпечення і повага до цих прав є основним обов'язком держави. Причому ці права мають бути реалізовані і в публічній, і в приватній сферах.

Стаття 51 Конституції України від 28 червня 1996 р. проголошує, що сім'я, дитинство, материнство і батьківство охороняються державою. Отже, створення державою належного правового механізму захисту порушених сімейних прав та інтересів сприятиме забезпеченню права кожного на повагу до свого приватного і сімейного життя, на що й спрямована законотворча діяльність Верховної Ради України.

Так, Верховною Радою України 7 грудня 2017 р. було прийнято Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення захисту права

дитини на належне утримання шляхом вдосконалення порядку примусового стягнення заборгованості зі сплати аліментів», одним із авторів проекту якого була і я. Цим Законом, зокрема, було внесено зміни до ст. 157 Сімейного кодексу України та передбачено, що «той із батьків, з ким за рішенням суду проживає дитина, самостійно вирішує питання щодо тимчасового виїзду дитини за межі України з метою лікування, навчання дитини за кордоном, відпочинку, за наявності довідки, виданої органом державної виконавчої служби, про наявність заборгованості зі сплати аліментів, сукупний розмір якої перевищує суму відповідних платежів за шість місяців. Довідка про наявність заборгованості зі сплати аліментів видається органом державної виконавчої служби у порядку, встановленому законом» (ч. 5). Одночасно було внесено зміни й до Кодексу України про адміністративні правопорушення, Закону України «Про виконавче провадження» та інших нормативно-правових актів. Так, було запроваджено такий вид адміністративного стягнення, як суспільно корисні роботи; передбачено, що за наявності заборгованості зі сплати аліментів, сукупний розмір якої перевищує суму відповідних платежів за шість місяців, державний виконавець вносить такі вмотивовані постанови: про встановлення тимчасового обмеження боржника у праві виїзду за межі України; про встановлення тимчасового обмеження боржника у праві керування транспортними засобами; про встановлення тимчасового обмеження боржника у праві користування вогнепальною мисливською, пневматичною та охолощеною зброєю, пристроями вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металічними снарядами не смертельної дії; про встановлення тимчасового обмеження боржника у праві полювання.

Готується на друге читання у Верховній Раді України проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо створення економічних передумов для посилення захисту права дитини на належне утримання». Цим законопроектом пропонується запровадити автоматизований арешт коштів боржника за виконавчими провадженнями про стягнення аліментів у порядку, визначеному Міністерством юстиції України за погодженням з Національним банком України.

Крім того, цим законопроектом пропонується внести зміни до Сімейного кодексу України й передбачити, зокрема, можливість того з батьків, з ким за рішенням суду проживає дитина з інвалідністю чи тяжко хвора дитина (за відповідним переліком захворювань), самостійно вирішувати питання щодо тимчасового виїзду дитини за межі України з метою її лікування, навчання, а також відпочинку за наявності заборгованості другого з батьків зі сплати аліментів, сукупний розмір якої перевищує суму відповідних платежів за три місяці. На сьогодні закон установлює таку можливість для виїзду дітей у разі наявності заборгованості зі сплати аліментів, сукупний розмір якої перевищує суму відповідних платежів за шість місяців, не враховуючи необхідності додаткового захисту для такої вразливої категорії дітей. При цьому відповідна згода другого з батьків не потребуватиметься у разі виїзду дитини за межі України разом з тим із батьків, з ким вона проживає за рішенням суду, на строк до одного місяця.

Законопроектом також пропонується внести зміни до ст. 221 Кодексу України про адміністративні правопорушення та віднести до компетенції судді районних, районних у місті, міських чи міськрайонних судів розгляд справ про адміністративні правопорушення, передбачені ч. 3 ст. 126 Кодексу України про адміністративні правопорушення, за вчинення яких передбачено адміністративне стягнення у виді позбавлення права керування транспортним засобом.

Крім того, законопроектом запроваджується необхідність подання заяви про відсутність заборгованості зі сплати аліментів на утримання дитини понад 6 місяців для осіб, які матимуть намір входити до складу Кабінету Міністрів України, займати посади державної служби категорій «А» та «Б», заступників міністра, а також реєструватися кандидатами у народні депутати і депутати місцевих рад.

Проектом Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо створення економічних передумов для посилення захисту права дитини на належне утримання» передбачається запровадження й інших публічно-правових санкцій за порушення права дитини на утримання.

Вбачається, що законодавцю варто звернути увагу й на необхідність посилення захисту прав дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування. Згідно з ч. 4 ст. 5 Сімейного кодексу України від 10 січня 2002 р. держава бере під свою охорону кожную дитину-сироту і дитину, позбавлену батьківського піклування.

Держава створює й гарантії забезпечення та охорони прав дитини, яка опинилась у складних життєвих обставинах. Розвиток патронату над дитиною, яка перебуває у складних життєвих обставинах, сприяє захисту прав дитини. Проте непоодинокими випадками є порушення прав дитини-сироти та дитини, позбавленої батьківського піклування, жорстоке поводження з такими дітьми, примушування їх до жебракування та бродяжництва, застосування різних форм насильства в сім'ї. Сімейний кодекс України має певні прогалини правового регулювання відносин щодо притягнення до сімейно-правової відповідальності прийомних батьків, батьків-вихователів, патронатних вихователів. Тому, на мій погляд, доречно було б унести зміни до Сімейного кодексу України щодо посилення захисту прав дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, зокрема до ст. 212 Сімейного кодексу України, і доповнити перелік осіб, які не можуть бути усиновлювачами, тими особами, які були відсторонені з їхньої вини від обов'язків патронатного вихователя, прийомних батьків, батьків-вихователів.

Крім того, доцільно було б доповнити ст. 256-2 Сімейного кодексу України положеннями про те, що в разі невиконання або неналежного виконання прийомними батьками з їхньої вини обов'язків, передбачених законом або встановлених договором про влаштування дітей до прийомної сім'ї, зловживання своїми правами прийомні батьки можуть бути відсторонені органом, який прийняв рішення про створення прийомної сім'ї, або судом від обов'язків прийомних батьків. Особи, які були відсторонені органом, який прийняв рішення про створення прийомної сім'ї, або судом від обов'язків прийомних батьків, не можуть бути усиновлювачами, опікунами, піклувальниками, наставниками, патронатними вихователями, прийомними батьками та батьками-вихователями. Відсторонення прийомних батьків з їхньої вини від обов'язків прийомних батьків є підставою для розірвання договору про влаштування дітей до прийомної сім'ї за рішенням органу, який прийняв рішення про створення прийомної сім'ї, або суду.

Також доцільно було б доповнити ст. 256-6 Сімейного кодексу України положеннями про те, що у разі невиконання або неналежного виконання батьками-вихователями з їхньої вини обов'язків, передбачених законом або встановлених договором про організацію діяльності дитячого будинку сімейного типу, зловживання своїми правами батьки-вихователі можуть бути відсторонені органом, який прийняв рішення про створення дитячого будинку сімейного типу, або судом від обов'язків батьків-вихователів. Особи, які були відсторонені органом, який прийняв рішення про створення дитячого будинку сімейного

типу, або судом від обов'язків батьків-вихователів, не можуть бути усиновлювачами, опікунами, піклувальниками, наставниками, патронатними вихователями, прийомними батьками та батьками-вихователями. Відсторонення батьків-вихователів з їхньої вини від обов'язків батьків-вихователів є підставою для розірвання договору про організацію діяльності дитячого будинку сімейного типу за рішенням органу, який прийняв рішення про створення дитячого будинку сімейного типу, або суду.

Зазначені пропозиції про внесення змін до законодавства України щодо посилення захисту сімейних прав та інтересів, безперечно, є предметом дискусії та потребують більш ретельного обговорення.

Одержано 16.05.2018

УДК 347.440.44

Дмитро Володимирович Швець,

перший проректор Харківського національного

університету внутрішніх справ,

кандидат педагогічних наук;

ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-1999-9956>

МІСЦЕ РІЧНОГО ПЛАНУ В ДЕРЖАВНИХ ЗАКУПІВЛЯХ

Термін «державні закупівлі» (тендер – від англ. *tend* – обслуговувати) має декілька як юридичних, так і економічних значень: 1) заявка, оферта, письмова пропозиція; 2) сповіщення про намір поставити товар за строковим контрактом; 3) запрошення постачальникам на конкурсній основі запропонувати товар або обладнання, надати послуги певної якості на основі розроблених улаштовувачами торгів умов; 4) конкурентні торги відкритого типу або закриті, для обмеженого числа учасників, конкурсна форма розміщення замовлення; 5) ціна на товар, запропонована його виробником, виходячи з рівня цін, пропонованих його конкурентам; 6) інтернаціональні конкурси на право отримання замовлень, пов'язаних з постачанням обладнання, будівництвом об'єктів, виконанням інжинірингових послуг у різних країнах.

У загальному вигляді проблеми закупівель полягають у багатогранності правової природи відносин (цивільних, господарських, організаційних, адміністративних), що виникають у зв'язку зі здійсненням державних закупівель, та протиріччях серед нормативних актів, які регулюють ці відносини. Тому, на наш погляд, слід нормативно забезпечити такі правові зв'язки не шляхом змін у законодавстві, а шляхом належного врегулювання процедури закупівель.

Про актуальність дослідження у сфері державних закупівель свідчить кількість рішень (станом на сьогодні 18678), прийнятих з приводу державних закупівель господарськими судами України. Невдоволення учасників торгів та маса корупційних схем змусили законодавця почати роботу над поліпшенням законодавства в цієї сфері, результатом чого стало прийняття закону України «Про публічні закупівлі» (далі – Закон) щодо підсилення прозорості закупівель.

Завдяки цьому кроку на травень 2018 року сума економії, отриманої завдяки використанню електронної системи публічних закупівель ProZorro, перевищила